

Programma 2016

KEUZEVERWANTSCHAP GEZONDHEID * RUIMTE

1 DE MAAKBAARHEID VAN EEN GEZOND STEDELIJK LANDSCHAP

Het jaarprogramma 2016 van Architectuurcentrum Makeblijde | aMb staat geheel in het teken van de ruimtelijke dimensie van gezondheid. Tijdens het programma met lezingen presentaties en onderzoekopdrachten zal ingegaan worden op de interactie tussen ruimtelijke inrichting, gebruik, beleving en gezondheid. De ambitie van het programma is het ontwikkelen van handvaten voor zowel planvorming, ontwerp als ruimtelijke ontwikkeling vanuit het gezondheidsperspectief.

ONTWERPEND ONDERZOEK: De Molenzoom | Houten

Op initiatief van Architectuurcentrum Makeblijde | aMb en de Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur (NVTL) wordt van 1 juli tot en met 31 december 2016 een crosssectoraal ontwerpend onderzoek uitgevoerd naar de toekomstige (her)inrichting en (her)bestemming van de Molenzoom in Houten. De Molenzoom moet transformeren naar een economisch vitale en comfortabele woon werkomgeving zonder haar belangrijkste functies voor werkgelegenheid en transport te verliezen.

- *Ruimtelijke professionals en studenten zullen vanuit een eigen visie of specifiek kennisgebied in samenwerking met deskundigen uit andere disciplines en direct betrokkenen een concreet en voorstelbaar eindbeeld voor de Molenzoom als 'gezonde' stadswijk uitwerken.*

COLLEGEREEKS: Gezond Stedelijk Landschap

vr 23 sept | vr 14 okt | vr 18 nov | 15:00 – 17:00 | Locatie: Park Makeblijde

Een publiek programma met presentaties en debat. Deskundigen uit ruimtelijke ordening, zorg, wetenschap en creatieve industrie zullen vanuit meer academische kaders nader ingaan op de relatie tussen gezondheid en bebouwde omgeving.

SEMINAR: Placemaking 3.0 | Gezond Stedelijk Landschap

vr 16 dec | 13:00 – 17:00 | Locatie: Park Makeblijde

Seminar over de governance op gezondheid als nieuwe kader voor ruimtelijk beleid. Gezond- en leefbaarheid vragen een nieuwe manier van ruimtelijke ontwikkeling die alleen gerealiseerd kan worden vanuit nieuwe ketens, met nieuwe rollen voor private en publieke partijen, crosssectoraal procesmanagement en wellicht met nieuwe verdienmodellen en regelgeving. Prominente deskundigen, beleidsmakers en ontwerp bureaus zullen hun standpunten visies en projecten delen en bediscussiëren met een breed publiek van leken, stedelijke professionals en beleidsmakers. De centrale vraag is hoe een vliegwiel voor ontwikkeling in gang te zetten.

2 ONTWERPEND ONDERZOEK | De Molenzoom Houten

Casus Molenzoom

De molenzoom in Houten is een belangrijke verkeersader die het (winkel)centrum verbindt met het wegennet rond de stad. De weg heeft een kenmerkend profiel met aan weerszijde kantoorpanden. Het kantorenlint is door de gemeente als een concrete ruimtelijke opgave voor de nabije toekomst aangemerkt. De Molenzoom zorgt voor een kwart van de werkgelegenheid in Houten. Het gebied heeft een percentage leegstand van 35-40%. De ambitie van de gemeente Houten is om (nieuwe) ruimte te creëren voor goedkope en creatieve woon- en werkzones. Referentie voor de ontwerpogave is de kansenkaart die de gemeente Houten in samenwerking met stakeholders op de Molenzoom in 2015/16 opstelde.

De Molenzoom moet transformeren naar een economisch vitale en comfortabele woon- en werkomgeving zonder haar belangrijkste functies voor werkgelegenheid en transport te verliezen.

De opgave | Cross-over Ontwerpen

De ruimtelijke transformatie en nieuw gebruik betekent voor de Molenzoom dat zij zich opnieuw zal moeten uitvinden. Vanuit een Sence of Place zullen stapsgewijs projecten gerealiseerd worden. Projecten die tegemoet komen aan de stedelijke vraag naar meer gedifferentieerde bedrijvigheid, wel of niet in combinatie met wonen. De nieuwe mix van gebruik en gebruikers zullen onvermijdelijk aanpassingen vragen in de openbare ruimte en aan de infrastructuur. De omgevingskwaliteit van het gebied zal naast nieuwe gebruikswaarden ook betrekking hebben op gezondheid, belevingswaarde en identiteit. Omgevingskwaliteiten die gezondheid én gezond gedrag verbinden met groen, water, architectuur, openbare ruimte en infrastructuur. Op verschillende schaalniveaus zal dus gezocht moeten worden naar de integrale ruimtelijke en/of technische vertaling van de meest uiteenlopende gezondheidsbeïnvloedende factoren als economie, werk, sociaal-culturele vitaliteit, mobiliteit, comfort, klimaat, veiligheid en milieu.

Deelnemers

De ontwerpteams

Ontwerpbureaus, stedelijke professionals en studenten zullen om startend vanuit vier schaalniveaus de integrale transitieopgave van de molenzoom gefaseerd uitwerken. De uitwerking wordt tussentijds gepresenteerd tijdens interdisciplinaire werkbijeenkomsten. Het eindvoorstel is een gevisualiseerd document met een inhoudelijke toelichting.

- De bijdrage van het ontwerp aan een gezonde en vitale leefomgeving.
- Het best denkbare ontwikkelscenario voor vergelijkbare stedelijke herstructurering.

- *Het gebruiksgebied*
- *Infrastructuur </> openbare ruimte*
- *Gebouw </> omgeving*
- *(Gezond) gebouw*

Expertteam

aMb/NVTL stelt een interdisciplinair expertteam samen met deskundigheid op het gebied van planologie, ecologie, klimaat, vastgoed, biologie, economie, psychologie, gezondheid, vastgoed, communicatie en design. Het expertteam zal in wisselende samenstellingen een interactieve dialoog met ontwerpers voeren over o.a. Het gezondheidsaspect van de ruimtelijke plannen. Experts ondersteunen de ontwerpteams zo mogelijk met kennis en/of informatie. Een aantal experts wordt gevraagd een lezing te geven binnen het sidekick-programma of tijdens het seminar van Keuzeverwantschap.

Ontwerp-programma | De Molenzoom

– **DEBATARENA | ELEVATOR PITCHES**

wo 7 sept | 5 okt | 2 nov | Locatie: Park Makeblijde

Tijdens drie publieke dialoogbijeenkomsten op Park Makeblijde zullen de ontwerpteams hun voorlopige visies en ontwerpen pitchten aan een interdisciplinair cluster van deskundigen, belanghebbenden en geïnteresseerden.

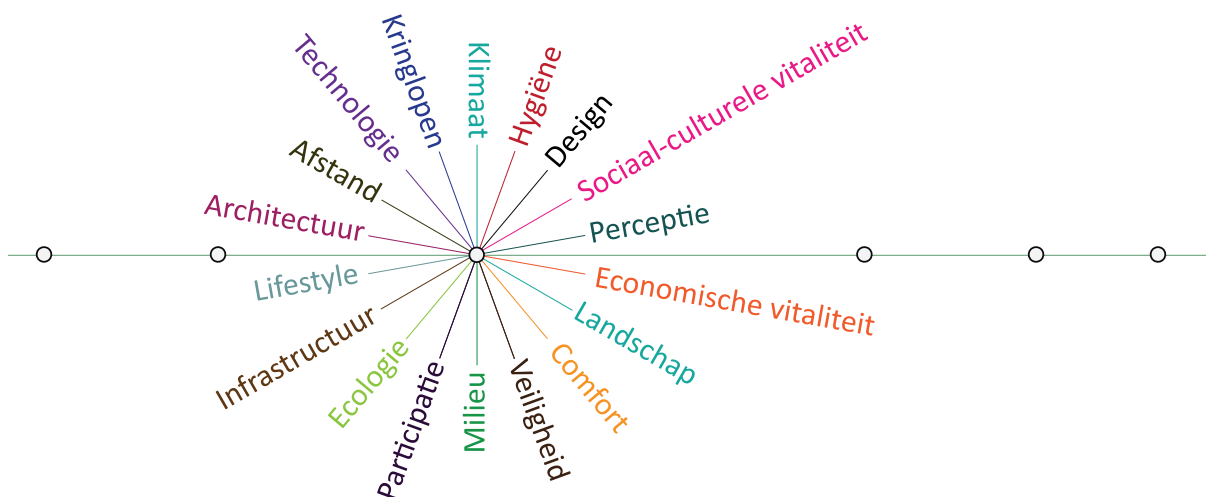
Een groep van vier deskundigen (expertteam) en/of direct betrokkenen zal onder leiding van een moderator in debat gaan met de ontwerpteams. Ruimtelijke plannen worden vanuit het perspectief van verschillende vakgebieden en belangen becommentarieerd. Centraal staat het gezondheidsaspect binnen de ruimtelijke ontwerpvoorstellen.

– **OPEN DESIGN**

Keuzeverwantschap is een open designtraject. Visies, ruimtelijk voorstellen, argumenten, reflecties, verslagen, presentaties, veldwerk, artikelen, netwerklinks.... zullen gepubliceerd worden op de projectsite van aMb en facebook om het traject van de nodige inhoudelijke en creatieve dynamiek te voorzien.

– **EINDPRESENTATIE**

Tijdens het **seminar Placemaking 3.0 | vr 16 dec 2016** zullen de resultaten van het ontwerpend onderzoek gepresenteerd en bediscussieerd worden binnen een breder programma over het gezondheidsaspect en ruimtelijke ordening.

3 AGENDA

ONTWERPEND ONDERZOEK 2016: De Molenzoom | Houten Debatarena | Elevator Pitches

Locatie: Park Makeblijde tijd 13:00 – 17:00

wo 7 sept Gebruiksgebied & Infrastructuur

Experteam

- *Hanneke Kruize – RIVM*
- *Tobias Woldendorp - WoldendorpWildervank | Veilig Ontwerp Ruimte & Infra*
- *Jeroen Zwart - Gemeente Houten*

wo 5 okt Infrastructuur & Gezond bouwen

Experteam

- *Pieter Hennipman – Eco Wise*
- *Thomas Jansen – Gebiedsinnovatie*
- *Jeroen Zwart - Gemeente Houten*

wo 2 nov Gebruiksgebied | Gebouw & Omgeving

Experteam

- *Jeroen Zwart - Gemeente Houten*
- *Jutta Hinterleitner - Architect/BNA onderzoek*
- *Egbert Roozen - VHG*

COLLEGEREEKS: Gezond Stedelijk Landschap

Tijd: 15.00 – 17.00 uur (inloop van 14.30 uur)

Locatie: Park Makeblijde | Oud Wulfseweg 3 | 3992 LT Houten

Toegang: € 12,50 | NVTL leden gratis

Aanmelden: info@architectuurcentrummakeblijde.nl

vr 23 sept

- PLANNING VOOR GEZONDHEID

Mathijs Dijkstra | MD Architecten

Gezondheid van inwoners was één van de belangrijkste doelen van de stedenbouwkundig en landschappelijk ontwerp aan het begin van de twintigste eeuw. En met succes! Inmiddels is deze relatie verwaterd én zijn de gezondheidsopgave enorm veranderd en de huidige praktijk in de stedenbouw heeft daarop nog geen antwoord. De problematiek is urgent en vraagt om een fundamentele omslag in het denken over samenleven, ruimte en gezondheid. De middelen zijn bekend en liggen voor het grijpen. Een verkenning voor de stad Groningen toont welke kansen er liggen.

- GEZONDHEID & RUIMTE

Prof. Dr. Maria Koelen | Health & Society | Wageningen University

Gezondheid en de gebouwde en/of natuurlijke omgeving zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Aandacht voor deze relatie is ontstaan tijdens de industriële revolutie (1750-1850), toen grote groepen mensen naar de stad trokken omdat daar werkgelegenheid was. De snelle bevolkingsgroei in steden leidde ertoe dat mensen leefden onder

erbarmelijke, vaak ziekteverwekkende, omstandigheden. Er is ondertussen veel vooruitgang geboekt, maar aandacht voor de omgeving blijft crucial. Gebouwen en hun omgeving zijn steeds bewegingsarmer geworden, hetgeen in verband wordt gebracht met het ontstaan van chronische ziekten, zoals obesitas en hart- en vaatziekten. Ook maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de vergrijzing van bevolking en de toename van een-persoonshuishoudens, stelt eisen aan het ontwerp en inrichting van de omgeving.

vr 14 okt

• COMFORTZONE / BELEVING & GEDRAG

Wouter Tooren | Bureau Eyckveld

Beleving is een geaccepteerde kwalificatie voor de waardering van een ruimtelijke omgeving. Hoe nemen wij een omgeving waar en wat betekenen belevingswaarden als aantrekkelijkheid, identiteit en comfort nu precies voor de ontwerper?

• LEVENDE GEBOUWEN

Pieter Hennipmann | Eco-Wise

Een gezond gebouw heeft een 'energiearm' design, is waterefficiënt en gebouwd met duurzame materialen zonder gezondheidsbelasting. De lezing benaderd 'gezond bouwen' vanuit het perspectief van de bouwbiologie.

• Moderatie: *Hans Dekker*

vr 18 nov

• GREENWAYS | INFRASTRUCTURE

Martin Knuijt | OKRA.

Verkeersvoorzieningen die een meerwaarde toevoegen aan beleving en gebruik van de gehele openbare ruimte.

• SMART ENVIRONMENT

Sjerp de Vries | Alterra

De commerciële- en publieke infrastructuur wordt steeds slimmer en efficiënter. Op welke wijze kan het smartcity concept ingezet worden om onze ruimtelijke omgeving gezonder te maken?

• Moderatie: *Hans Dekker*

SEMINAR Placemaking 3.0 | Gezond Stedelijk Landschap

vr 16 dec

Locatie: Park Makeblijde | Oud Wulfseweg 3 | 3992 LT Houten

Tijd: 13.00 – 17.00 uur (inloop van 14.30 uur)

Toegang: gratis

Aanmelden: info@architectuurcentrummakeblijde.nl

Gezondheid vraagt integrale visie voor ruimtelijke ontwikkeling. Nieuwe of bestaande locaties moeten ontwikkeld worden tot duurzame, aantrekkelijke en zelfvoorzienende woonwerkgebieden. Beleidsprocessen zullen dwars door programma's voor wonen, werken, zorg, mobiliteit, energie, ecologie en cultuur heenlopen. Wat is het gewenste ruimtelijke beleid en het beste scenario voor ontwikkeling?

4 PARTNERS

Het programma wordt uitgevoerd in samenwerking met o.a. RIVM / Kenniscentrum Healthy Urban Living | WageningenUR - leerstoelgroep landschapsarchitectuur | VHG - Branchevereniging voor ondernemers in het groen | NVTL - De Nederlandse Vereniging voor Tuin- en landschapsarchitectuur | Witteveen+Bos | Gemeente Houten | Strootman landschapsarchitecten | Tracks Landscapes | Bureau B+B | Stimuleringsfonds creatieve industrie | Duurzaamheidsfonds Houten.

- *Remco vd Togt - Strootman landschapsarchitecten*
- *Lisa Verbon- Strootman landschapsarchitecten*
- *Eva Willemsen- Strootman landschapsarchitecten*
- *Thijs Dolders - Tracks Landscapes*
- *Arjan Meeuwissen - Tracks Landscapes*
- *Jonas Papenborg - Tracks Landscapes*
- *Mart Reiling - Tracks Landscapes*
- *Gert-Jan Wisse - Bureau B+B*
- *Berthe Daan - Bureau B+B*
- *Annet Kempenaar - Coördinatie - WUR Studentenprogramma*
- *Martin Knol - Coördinatie Studentenprogramma - Hanze Hogeschool Groningen | Health space design*
- *Lisanne Struckman - Witteveen + Bos*
- *Harro Wieringa - Witteveen + Bos*
- *Sin Chow - Witteveen + Bos | NHTV Breda Urban Design*
- *Tobias Woldendorp - WoldendorpWildervank | Veilig Ontwerp Ruimte & Infra*
- *Hanneke Kruize - RIVM*
- *Maria Koelen | Health & Society | Wageningen University*
- *Jutta Hinterleitner - Architect BNA Onderzoek*
- *Thomas Jansen - Jansen Gebiedsinnovatie*
- *Pieter Hennipman - ECO-WISE*
- *Hans Dekker - Hans Dekker Landschapsarchitectuur*
- *Egbert Roozen - Directeur VHG*
- *Jeroen Zwart - Gemeente Houten*
- *Jelle Bennema - NVTL | Deltavomgroep*
- *Jan Janse - NVTL*
- *Hans Ligteringen - Architectuurcentrum Makeblijde | aMb*

Contact: Architectuurcentrum Makeblijde | aMb

M info@architectuurcentrummakeblijde.nl

W www.architectuurcentrummakeblijde.nl

T 0647154856

NVTL

M secretariaat@nvtl.nl

T 020-4275590

Architectuurcentrum
Makeblijde | aMb

**stimulerings
fonds
creatieve
industrie**

N V T L / nederlandse vereniging voor
tuin- en landschapsarchitectuur